

tekst: arie koster

BIJENRUBRIEK #16 TUINBLADSNIJDER

De meestvoorkomen- de behangersbij

Behangersbijen zijn grote tot middelgrote (10-16 mm), matig tot tamelijk dicht behaarde bijen met een enigszins afgeplat achterlijf. De vrouwtjes hebben aan de onderkant van het achterlijf een buikschiuer waarmee ze stuifmeel verzamelen. Het achterlijf is in de vlucht naar boven gewelfd. Bij sommige soorten hebben de mannetjes opvallend verbrede voeten die met het blote oog goed zichtbaar zijn.

De nesten worden bekleed met ovale stukjes blad die ze met hun kaken uit allerlei planten snijden. Vandaar de naam behangersbij of bladsnijder. In Nederland zijn vijftien soorten behangersbijen waargenomen, waarvan zes soorten landelijk of regionaal min of meer algemeen zijn.

De meest algemene soort is tuinbladsnijder (*Megachile centuncularis*). Die profiteert net als het overgrote deel van de Nederlandse wilde bijen van de ecologische cultuuromslag die eind jaren tachtig van de vorige eeuw duidelijk zichtbaar werd. 25 jaar geleden was deze bij nog een zeldzaamheid in het openbaar groen, maar hij is nu in vrijwel alle steden en grote gemeenten geregeld te zien.

Tuinbladsnijder is een middelgrote (vr 9-12 mm; m 8-11 mm) en vrij opvallende bij. Het meest opvallende kenmerk van de tuinbladsnijder is de roodgekleurde buikschiuer.

Maar deze is alleen goed te zien als die niet te veel bedekt is door stuifmeel. Samen met het geelachtige naar wit verblekende haarbandje op het achterlijf is deze bij gemakkelijk te herkennen. De eerste tuinbladsnijders vliegen rond de tweede week van mei. Na

- **Wilde planten** akkerdistel, akkerkool, akkermelkdistel, bont kroonkruid*, echt bitterkruid*, gewone rolklaver*, gewoon biggenkruid*, grote centaurie*, grote kattenstaart*, heeblaadjes*, heggenrank*, kale jonker, kattendoorn, klein streepzaad, kleine leeuwentand, knoopkruid*, korenbloem*, moerasrolklaver*, oranje havikskruid*, speerdistel, wegdistel*, wilde cichorei*.
- **Tuinplanten** bernagie, *Brachyglottis Sunshine*, ezelsoor, goudsbloem, Griekse alant, kardoem, kattenstaart (*Lythrum virgatam*), wilgbladkoeienoog (*Bupthalmum*), koeienoog (*Telekia*), meisjesogen, scharlei, slaapbol, zonneogen.

eind juli nemen ze snel af.

De tuinbladsnijder nestelt in holtes van oude muren, dood hout, plantenstengels en afgestorven takken. Verder ook in houtblokken met kunstmatige nestgelegenheid met onder meer bamboestokjes (ingang 6-8 mm). Voor bekleding van het nest wordt gebruikgemaakt van stukjes uitgesneden blad van zowel kruidachtige planten als van heesters, onder meer van rozen, gerarium, hosta's en groot heksenkruid.

De habitats waar de tuinbladsnijder het meest voorkomt, zijn groene plekken in steden en dorpen zoals tuinen, langs randen van beplantingen in het openbaar groen, ruigte, bloemrijk grasland en bosranden.

De tuinbladsnijder is een echte generalist die een grote verscheidenheid aan planten bezoekt. De meeste van deze planten kunnen ook in tuinen worden toegepast (*).

Net als de meeste andere soorten bijen wordt de tuinbladsnijder geregeld vergezeld door enkele koekoeksbijen. De meestvoor-

komende is de gewone kegelbij (*Coelioxys inermis*).

De tuinbladsnijder is (vrij) algemeen en is een sterke cultuurvolger. In steden en grote gemeenten in de zeelei-, zand- en veengrondgebieden heeft de bij zich ook gevestigd, maar daarbuiten komt hij nauwelijks voor. Om deze bij in stand te houden is ecologisch beheer en onderhoud van openbaar groen en tuinen noodzakelijk. Voor deze bij en de andere wilde bijen is vooral een aangepast maaibeheer (met licht materieel) noodzakelijk. Dat betekent na de bloeiperiode maaien en als twee maaibeurten noodzakelijk zijn moet dat gefaseerd gebeuren. Door combinaties van verschillende begroeiingstypen, bloemrijk gras, ruigte en beplantingen worden de wilde bijen sterk bevorderd. Daarnaast moet nestgelegenheid worden bevorderd of in stand worden gehouden. Vooral de combinatie bloemrijke vegetaties en oude landschappelijke beplantingen, bosranden en oude houten of stenen bouwwerken is zeer gunstig voor behangersbijen in het algemeen.

Meer informatie over wilde bijen

www.bijenhelpdesk.nl
www.denederlandsebijen.nl

Zie ook: Peeters T.M.J. et al. 2012. *De Nederlandse bijen*. Naturalis Biodiversity center. Leiden. 544 pp.